

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/73/2023
Identifikačné číslo spisu:	2116011401
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2116011401.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28. januára 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného E. M. pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 9. februára 2023, sp. zn. 5To/145/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného E. M. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 26. októbra 2016, sp. zn. 1Tk/1/2016 uznal obvineného E. M. (ďalej len „obvinený“ alebo „dovolateľ“) vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

„dňa 12. augusta 2015 v čase asi o 22.00 hod. v obci H. po tom, čo ho poškodený D. A., nar. XX. XX. XXXX vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol, následne prešiel do spálne, kde zo skrine z vrečka od saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške okolo 350,-Eur, po čom v úmysle usmrtiť poškodeného D. A. a zároveň zmazať svoje stopy, nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar v spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného D. A. predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu poškodeného, čím spôsobil poškodenému D. A. škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške okolo 350,- Eur, škodu vzniknutú na rodinnom dome nahradením poškodených a zhorených prvkov vplyvom požiaru vo výške 14.578,14 Eur a škodu spôsobenú požiarom v interiéri rodinného domu vo výške najmenej 2.000,- Eur.“

Za to okresný súd obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona (v znení účinnom v čase spáchania skutku) s prihliadnutím na § 37 písm. g), písm. h), písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri rokov) rokov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní troch rokov a podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona uložil povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody: a/ oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, b/ osobne sa hlásiť raz za kalendárny mesiac u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska, c/ vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu. Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona, § 51 ods. 4 písm. i), písm. j) Trestného zákona po dobu výkonu ochranného dohľadu obvinenému zároveň uložil povinnosti spočívajúce v príkaze podrobiť sa psychologickému poradenstvu a zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku ho zaviazal na náhradu škody vo výške 3.000 eur poškodenému D. A., a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 23. marca 2017, sp. zn. 5To/131/2016 na podklade odvolania obvineného podľa § 319 Trestného poriadku dovolanie ako nedôvodné zamietol.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu v poradí prvé dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací rozsudkom zo 16. júna 2020 sp. zn. 4Tdo/12/2020 podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol tak, že uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To 131/2016 z 23. marca 2017 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku, § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v neprospech obvineného E. M., podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušil, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce pokiaľ vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd konštatoval, že dovolanie obvineného je odôvodnené iba vo vzťahu k nesprávnomu použitiu ustanovenia § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, tzn. že skutok bol spáchaný na chránenej osobe, ktorou je osoba vyššieho veku, nakoľko v skutkovej vete bol poškodený ako chránená osoba označený len dátumom svojho narodenia bez bližšej špecifikácie. V tomto prípade musí skutková veta obsahovať aj okolnosti uvedené v § 139 ods. 2 Trestného zákona. Okolnosti, že trestný čin bol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby sú okolnosti skutkové a tiež hmotnoprávne a vzťahujú sa ku konkrétnej osobe páchatel'a a ku konkrétnemu skutku (ide o zákonné znaky trestného činu), a preto musia zvolenú právnu kvalifikáciu reflektovať aj v skutkovej vete. Ďalšie námietky obvineného nepovažoval najvyšší súd za opodstatnené.

Dovolací súd zároveň konštatoval, že v novom konaní sa bude opätovne posudzovať právna kvalifikácia skutku a s ňou súvisiaca trestná sadzba, s poukazom na to, že pre nové konanie platí zásada zákazu reformatio in peius (zásada zákazu zmeny k horšiemu) podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku.

V nadväznosti na to Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 17. septembra 2020, sp. zn. 5To/44/2020 na podklade odvolania obvineného, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného uznal vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, prečinu krádeže

podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, na tom skutkovom základe (po úprave popisu skutku), že

dňa 12. augusta 2015 v čase asi o 22.00 hod. v obci H. po tom, čo ho poškodený D. A., nar. XX. E. XXXX vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo zamkol, s vedomím, že sa jedná o osobu vyššieho veku, zneužívajúc túto skutočnosť v očakávaní menšieho odporu poškodeného vyplývajúcu z jeho vyššieho veku, následne prešiel do spálne, kde zo skrine z vrečka od saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške okolo 350,- Eur, po čom v úmysle usmrtiť poškodeného D. A. a zároveň zmazať svoje stopy, nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar v spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného D. A. predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu poškodeného, čím spôsobil poškodenému D. A. škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške okolo 350,- Eur, škodu vzniknutú na rodinnom dome nahradením poškodených a zhorených prvkov vplyvom požiaru vo výške 14.578,14 Eur a škodu spôsobenú požiarom v interieri rodinného domu vo výške najmenej 2.000,- Eur.

Za to krajský súd uložil obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. g), písm. h), písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona obvinenému uložil ochranný dohľad v trvaní tri roky. Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona bola mu uložená aj povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody: a/ oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať; b/ osobne sa hlásiť raz za kalendárny mesiac u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska a c/ vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu. Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona, § 51 ods. 4 písm. i), písm. j) Trestného zákona po dobu výkonu ochranného dohľadu obvinenému uložil aj povinnosti spočívajúce v príkaze podrobiť sa psychologickému poradenstvu, zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku ho zaviazal povinnosťou nahradiť škodu poškodenému D. A. vo výške 3.000,- eur, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Trnave podal obvinený prostredníctvom obhajcu JUDr. Tomáša Voleka v poradí druhé dovolanie, z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo na nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Najvyšší súd rozsudkom z 22. novembra 2022, sp. zn. 4Tdo/59/2021 podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo 17. septembra 2020, sp. zn. 5To/44/2020 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 322 ods. 3 Trestného poriadku, § 319 Trestného poriadku a § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v neprospech obvineného E. M., podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušil, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Dovolací súd zároveň podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvineného E. M. vzal do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku s tým, že lehota trvania väzby začala plynúť okamihom vyhlásenia rozhodnutia, t. j. 22. novembra 2022 od 11.10 hodiny a bude vykonávaná v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov. Zároveň súd podľa § 80 ods. 1, písm. c), ods. 2 Trestného poriadku nenahradil väzbu obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Dovolací súd po opätovnom preskúmaní veci konštatoval, že krajský súd dôsledne nerešpektoval právny názor najvyššieho súdu (čím postupoval v rozpore s ustanovením § 391 ods. 1 Trestného poriadku)

vyjadrený v jeho vyššie uvedenom zrušujúcom rozhodnutí, pretože v rozpore so zásadou „zákazu zmeny k horšiemu“ okresným súdom nedostatočne vymedzený skutok na podklade odvolania podaného len obvineným, doplnil o skutkové okolnosti, ktoré je potrebné považovať za priamu súčasť naplnenia zákonných znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty stíhaného trestného činu a bez doplnenia ktorých by nebolo možné predmetný skutok podradiť pod príslušné ustanovenie Trestného zákona [ods. 2 písm. c), § 145 Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zák.].

V nadväznosti na uvedené, najvyšší súd konštatoval, že v novom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne rozhodnúť o odvolaní obvineného, vychádzajúc z podoby skutku, uvedenej v rozsudku okresného súdu, zdôrazňujúc, že pre nové konanie naďalej platí zásada zákazu reformatio in peius (zásada zákazu zmeny k horšiemu) podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku.

Krajský súd v Trnave v intenciách rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 4Tdo/59/2021), rozsudkom (v poradí druhým) z 9. februára 2023, sp. zn. 5To/145/2022 opätovne rozhodol o odvolaní obvineného tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného E. M. uznal vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 Trestného zákona, z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, z prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, a z prečinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Trestného zákona, na skutkovom základe vychádzajúc z podoby skutku, uvedenom v rozsudku okresného súdu.

Za to krajský súd uložil obvinenému podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. g), písm. h), písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) rokov, pre výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona obvinenému zároveň uložil ochranný dohľad v trvaní tri roky. Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona mu uložil povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody: a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, b) osobne sa hlásiť jedenkrát za kalendárny mesiac u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska, a c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu. Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona, § 51 ods. 4 písm. i), písm. j) Trestného zákona obvinenému po dobu výkonu ochranného dohľadu uložil aj povinnosti spočívajúce v príkaze podrobiť sa psychologickému poradenstvu a zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvineného zaviazal aj nahradiť poškodenému D. A. škodu vo výške 3.000,00 eur, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Proti naposledy označenému rozsudku krajského súdu podal obvinený E. M. prostredníctvom obhajcu JUDr. Michala Kruteka, dovolanie (v poradí tretie), z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený v podstate namietal, že skutková veta vo výroku o vine neobsahuje úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu vraždy, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa obvineného konkrétne chýba popis skutočností, ktoré mali nastať po založení požiaru zo strany obvineného, ktoré by dávali jednoznačný a logický popis udalostí, ktoré mali mať za následok pokus usmrtenia poškodeného. V rámci skutkovej vety malo byť presným spôsobom špecifikované, ako malo dôjsť k pokusu úmrtia poškodeného, a teda či k tomuto pokusu malo dôjsť založením požiaru alebo zamknutím poškodeného v špajze a akému druhu nebezpečenstva, ktoré malo vzniknúť aspoň v štádiu pokusu, ktoré malo hroziť jeho život bol tento vystavený napríklad dymu, teplote horenia, úbytku kyslíka, pádu zhorenej strechy a iné. V nadväznosti na uvedené podporne citujúc opis skutkov v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 3To/72/2006, 5Tdo/49/2014, 1Tdo/7/2007) doplnil, že skutková veta

neobsahuje špecifikáciu skutkových okolností - akým spôsobom a v čom bol ohrozený život poškodeného konaním obvineného, a teda či mu hrozilo zadusenie ochorenie, šok, smrť padajúcimi predmetmi alebo iné. Podľa názoru obvineného skutková veta musí byť opísaná jasne a jednoznačne tak, aby nevyvolávala otázky, ako malo prísť konaním obvineného k úmrtiu poškodeného, a to v štádiu pokusu. Samotné hodenie oblečenia pred dvere a na iné miesta v nehnuteľnosti a ich zapálenie, nie sú spôsobilé vyvolať smrť poškodeného. Smrť poškodeného mohol spôsobiť dym, ktorý by sa mohol dostať cez dvere do špajze, pričom tento by mohol mať za následok udusenie poškodeného. Smrť taktiež by mohla byť spôsobená infarktom poškodeného v súvislosti so stresom z požiaru a jeho vysokým vekom, prípadne smrť by mohla byť spôsobená uhorením poškodeného a to tak, že by sa od zapáleného oblečenia chytili horieť dvere do špajzy, ktoré boli zvonku zamknuté a následne by sa tento požiar rozšíril do celej špajze, pričom poškodený by nemal žiadnu možnosť z miestnosti uniknúť a uhorel by aj on. V kontexte uvedeného poznamenal, že samotné založenie požiaru nespôsobuje smrť osoby. To, že osoba položí pred dvere oblečenie, ktoré následne zapáli, nepreukazuje úmysel zavraždiť iného človeka. Záverom obvinený opätovne zdôraznil, že skutková veta neobsahuje úplný popis skutočností (pozn. - rozhodných pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu vraždy), ktoré mali podpisovať akým spôsobom a v čom bol ohrozený život poškodeného jeho konaním, a to aspoň v štádiu pokusu.

V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozhodnutím krajského súdu, ako aj rozhodnutím okresného súdu bol porušený zákon, aby zrušil napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa (§ 386 ods. 2 Trestného poriadku) a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Dovolanie bolo v zmysle § 376 Trestného poriadku zaslané na vyjadrenie ostatným stranám konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátor“), ktorý uviedol, že v danom prípade nie je daný dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Podľa názoru prokurátora skutok tak, ako bol naformulovaný jednak v samotnej obžalobe a následne v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu je v súlade so zákonom, tento obsahuje presný popis všetkých podstatných okolností v tom smere, že obvinený poškodeného zamkol do špajze, následne prešiel do spálne, kde zo skrine z vrečka saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške 350 eur, po čom v úmysle usmrtiť poškodeného a zároveň zmazať svoje stopy, nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar na spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že obvinený musel vedieť, že svojím konaním môže poškodeného usmrtiť a pre prípad, že sa tak stane, bol s tým uzrozumený. Preto v kontexte vyššie uvedeného prokurátor považoval námietky obvineného za neopodstatnené a navrhol, aby najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a po zistení, že dovolanie obvineného spĺňa všetky formálne podmienky podľa § 382 písm. a), b) a d) až f) Trestného poriadku, sústredil svoju pozornosť na jeho vecnú stránku a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako nedôvodné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Vo všeobecnosti najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych procesných a hmotnoprávných väd. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa však týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich subsumpcie a hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu podľa § 371 Trestného poriadku, v opačnom prípade je dovolací súd oprávnený subsumovať námietky pod iný, zodpovedajúci dovolací dôvod tak, aby riadne podliehali dovolaciemu prieskumu, prípadne dovolanie vecne nepreskúmať, ak ide o námietky, ktoré nespádajú pod žiaden dovolací dôvod a sú v dovolacom konaní nepreskúmateľné (R 120/2012).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na neprávnom právnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávného ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Obvinený E. M. podal v poradí tretie dovolanie, opätovne z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v ktorom argumentácia a odôvodnenie je v podstate totožné s odôvodnením v poradí prvého dovolania podaného 11. júla 2019, ktoré už raz boli v dovolacom konaní preskúmané, pričom dovolací súd už právoplatne rozhodol, že určitá vecne uplatnená námietka nezakladá žiaden dovolací dôvod (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júna 2020 sp. zn. 4Tdo/12/2020).

V tomto smere sa žiada uviesť, že aj pri rešpektovaní zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014, bolo by v rozpore s ustanovením § 392 ods. 2 Trestného poriadku v spojení s ustanoveniami § 2 ods. 8 Trestného poriadku a § 9 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku per analogiam a doktrínou právneho štátu vyjadrenou v článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak by najvyšší súd opätovne preskúmaval validitu námietok, ktoré už raz boli v dovolacom konaní preskúmané (*res iudicata*). Teda pokiaľ dovolací súd už raz právoplatne rozhodol, že určitá vecne uplatnená námietka nezakladá žiaden dovolací dôvod, nie je možné, aby v neskoršom konaní, na podklade neskôr podaného dovolania (tej istej alebo inej oprávnenej osoby podľa §

369 Trestného poriadku), dospel vo vzťahu k tejto námietke k odlišným záverom. Uvedené pritom platí bez ohľadu na to, či dovolací súd vo vzťahu k takto skôr uplatnenej námietke zaujal konkrétne stanovisko alebo nie, keďže vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad rozhodnutia sp. zn. IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004, I. ÚS 110/2007, I. ÚS 241/2007, I. ÚS 114/2008, IV. ÚS 541/2013, I. ÚS 487/2015, III. ÚS 258/2016, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Boicenco proti Moldavsku z 11. júla 2006, Ignatenco proti Moldavsku z 8. februára 2011, Michalko proti Slovensku z 21. decembra 2010), nie je povinnosťou súdu dať odpoveď na všetky nastolené otázky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie podstatný význam (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Tdo/63/2018 z 15. novembra 2018, 4Tdo/42/2019 z 3. septembra 2019). Preto sa najvyšší súd v odôvodnení (vo vzťahu k námietkam predneseným v skôr podanom dovolaní) obmedzuje len na poukázanie odôvodnenia svojho predchádzajúceho rozhodnutia v danej veci v celom rozsahu a odkázanie obvineného na odôvodnenie tohto už vyššie citovaného rozhodnutia v danej veci (sp. zn. 4Tdo/12/2020 zo 16. júna 2020), v ktorom dostal explicitné a zrejmé odpovede na svoje už skôr uplatnené dovolacie námietky.

Pre úplnosť, vo vzťahu k námietkam obvineného najvyšší súd opätovne pripomína, že dovolací súd pri preskúvaní uvedeného dovolacieho dôvodu nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, čo je *expressis verbis* vyjadrené i v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Tr. por. Zabezpečiť správnosť a úplnosť skutkových zistení a následne ustáliť skutok je vecou súdu prvého, prípadne druhého stupňa a dovolací súd už nie je oprávnený ho skúmať ani prehodnocovať, ale musí ho ako správny prezumovať a vychádzať z neho. Rovnako to platí o hodnotení dôkazov vykonaných súdmi nižšieho stupňa, ktoré sú predpokladom pre ustálenie skutkových záverov. Uvedené vyplýva predovšetkým z charakteru dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ktorý je určený k náprave výslovne zákonom uvedených procesných a hmotnoprávných väd, nie na revíziu skutkových zistení, ani na preskúvanie vykonaného dokazovania (IV. ÚS 336/2020).

Je teda zrejmé, že skutkovú vetu, z ktorej jedine môže dovolací súd pri prieskume podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vychádzať, nemožno teda zamieňať a nemala by sa formulačne prekryvať s právnou vetou, ktorá odráža znenie kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Práve toto ustanovenie je kritériom kvalifikačného prieskumu, ku ktorému dochádza bez posudzovania hodnotenia vykonaných dôkazov a skutkových úvah v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia, ako aj bez vlastného hodnotenia dôkazov dovolacím súdom. Pri prieskume správnosti použitej právnej kvalifikácie musí skutková veta zodpovedať objektívnej stránke skutkovej podstaty trestného činu popísanej v kvalifikačne použitom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, ktoré (ako právna norma) odráža zákonné znaky trestného činu vo všeobecnej a v abstraktnej podobe (IV. ÚS 336/2020).

Inými slovami, skutková veta vo výroku o vine v odsudzujúcom rozsudku musí svojím znením zodpovedať právnej vete tohto výroku. Skutková veta má stručne a výstižne vyjadriť žalovaný skutok, ktorého sa obžalovaný podľa zistenia súdu dopustil. Súd v nej uvedie konkrétne údaje týkajúce sa miesta, času a spôsobu spáchaného skutku a údaje relevantné z hľadiska zákonných znakov stíhaného trestného činu, ako aj z hľadiska individualizácie skutku tak, aby tento nemohol byť zamenený s iným (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku). Popis skutku (predovšetkým spôsob jeho spáchania), ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného, musí byť v tzv. skutkovej vete uvedený tak, aby jednotlivé časti zodpovedali príslušným znakom skutkovej podstaty trestného činu. Ak neobsahuje skutková veta vo výroku o vine úplný popis skutočností rozhodných pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty, dochádza k porušeniu práva obžalovaného na spravodlivý proces (III. ÚS 509/2015).

Pokiaľ ide o subjektívnu stránku vo forme zavinenia, tá je daná psychickým vzťahom páchateľa k ním spôsobenému následku (kvalifikovaným podľa kritérií § 15 a § 16 Trestného zákona) a na jej bližšiu špecifikáciu sa usudzuje podľa vonkajších prejavov páchateľa (zodpovedajúcich znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu) popísaných v skutkovej vete. Skutková veta preto nie je priamym popisom subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, ale nesmie zavinenie páchateľa zodpovedajúce použitej právnej kvalifikácii vylučovať alebo relevantne spochybňovať z toho hľadiska, že v dôsledku inej formy zavinenia bolo potrebné použiť odlišnú právnu kvalifikáciu alebo že

vôbec nejde o trestný čin pre nedostatok zavinenia, resp. úmyselného zavinenia pri úmyselnom trestnom čine.

Trestný čin vraždy je zaradený do prvej hlavy prvého dielu osobitnej časti Trestného zákona ako trestný čin proti životu a jeho objektom je záujem štátu na ochrane ľudského života. Objektívna stránka v základnej skutkovej podstate zahŕňa úmyselné usmrtenie inej osoby, t. j. zbavenie života človeka bez ohľadu na použité prostriedky. Páchateľom trestného činu, ktorý je už v základnej skutkovej podstate obzvlášť závažným zločinom, môže byť ktokoľvek, teda subjekt je všeobecný. Z hľadiska subjektívnej stránky ide o úmyselný trestný čin, t. j. vyžaduje sa priamy alebo nepriamy úmysel páchatela.

Po preskúmaní veci dovolací súd, vychádzajúc zo skutkových záverov ustálených súdmi nižšieho stupňa, ktoré nie je už oprávnený skúmať a meniť dospel k záveru, že z vymedzenia skutku tak, ako bol naformulovaný odvolacím súdom, je zrejmé, že napĺňa znaky obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1 Trestného zákona, prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Trestného zákona. Zo skutkových zistení, ku ktorým súdy dospeli a ktoré sú vyjadrené v skutkovej vete, jednoznačne vyplýva aj zavinenie obvineného vo forme nepriameho (eventuálneho) úmyslu - teda spočívajúci v tom, že obvinený poškodeného zamkol do špajze, následne zo skrine z vrečka saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške 350 eur, v úmysle usmrtiť poškodeného a zároveň zmazať svoje stopy, nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar v spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu. Dovolací súd zastáva názor, že skutková veta plne zodpovedá použitej právnej kvalifikácii a sú v nej vyjadrené všetky podstatné prvky trestných činov, pre ktorý bol obvinený uznaný vinným, a preto naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd v prejednávanej veci nevzhliadol.

V kontexte vyššie uvedeného Najvyšší súd jednomyselne dospel k záveru, že v rozsahu námietok obvineného E. M. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, a preto ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.